

VREEMDELINGEN OP EEN KADE

TASH AW BIJ DE BEZIGE BIJ

Wij, de overlevenden

TASH AW

Vreemdelingen op een kade

Een familiekroniek

Vertaald door Paul van der Lecq

2022

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2016, 2021 Tash Aw
Copyright Nederlandse vertaling © 2022 Paul van der Lecq
Oorspronkelijke titel *Strangers on a Pier*
Oorspronkelijke uitgever 4th Estate, Londen
Omslagontwerp Moker Ontwerp i.s.m. Anna Morel
Foto auteur Stacy Liu
Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk
Drukker Wilco, Amersfoort
Bindwerk Abbringh, Groningen
ISBN 978 94 031 6271 3
NUR 302

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

I

Het gezicht

*Pom mai ben Thai. Watashi no nihonjinde wanaidesu.
Jaesonghaeyo, han-guk saram ahniaeyo. Bukan orang
Indonesia. Ma Nepali ta hoina.*

*Manieren om te zeggen wat we niet zijn, en het verhaal
te gaan vertellen van wat we wel zijn*

Een

Ik zit in een taxi in Bangkok. Mijn metgezel – Europees, wit – spreekt vloeiend Thais, maar elke keer als hij iets vraagt, richt de taxichauffeur zich met zijn antwoord tot mij. Ik schud mijn hoofd. *Pom mai ben Thai*. Ik ben geen Thai. *Not Thai*. Hij blijft zich tot mij richten, niet tot mijn kameraad. Ik ben de geleiding waarlangs dit vreemde trilaterale gesprek wordt doorgegeven.

Ik ben in Nepal, in het heuvellandschap ten westen van Pokhara. Een dorpsonderwijzer houdt vol dat ik behoor tot de Gurung, een volk van schaapherders en soldaten. Ik kom uit Maleisië, protesteer ik. Zeker weten? Misschien was je vader wel een Gurkha, een soldaat die vocht tegen de communisten in Maleisië. Later zie ik voor het eerst sinds een week mijn gezicht in een spiegel: mijn wangen zijn rozig en zonverbrand na een dagenlange trektocht door het hoogland, en door het felle licht heb ik kleine oogjes gekregen. Ik zie eruit als een vreemdeling, of beter gezegd, als iemand van daar. Misschien ben ik wel echt een Gurung.

Ik vlieg met Cathay Pacific van Shanghai naar Hongkong. Het grondpersoneel op het Chinese vasteland neemt afscheid van me in het Mandarijn, maar twintig meter voorbij de gate word ik door de vliegtuigbemanning uit Hongkong in het Kantonees begroet. (Het valt me op dat de meeste andere Chinese passagiers niet zo'n gespleten benadering te wachten staat.)

Dat heeft met mijn gezicht te maken. Mijn gelaatstrekken zijn onbestemd, niet geprononceerd, mijn huidskleur is veranderlijk: bleek onder een bewolkte, noordelijke lucht, maar bruin getint zodra ik een dag of twee in de tropen ben. Mijn gezicht gaat op in het culturele landschap van Azië: ten oosten van India neem ik een wisselende identiteit aan die zich plooit naar de mensen om me heen. Soms vraag ik me af of ik daar onwillekeurig aan bijdraag door mijn bewegingen en gedrag aan te passen; toen ik vorig jaar een literair festival bezocht in Tokio drong tot me door dat ik eerbiedig stond te knikken naar iemand die me op straat de weg wees, terwijl ik in feite geen woord begreep van wat hij zei. Misschien dat ik er plezier aan beleef om door te gaan voor iemand van daar, al vind ik het tegelijk frustrerend dat niemand lijkt te beseffen of te willen weten waar ik vandaan kom. In sommige landen, zoals Thailand, waar ik een paar standaardzinnnetjes achter elkaar kan zetten, neem ik als vanzelf het plaatselijke accent over, zodat mensen nog sneller van de wijs raken. Maar het doet hun ook deugd. Je lijkt wel een Thai, zeggen ze opgewekt als mijn identiteit

eindelijk is onthuld. Met hun wijsvinger maken ze een omtrekkende beweging rond hun gezicht: mijn gezicht is dat van hen.

Same-same als ik. Misschien gaat het niet om dat gezicht, maar om het verlangen dat iedereen hetzelfde is als wij. We willen dat de vreemdeling een van ons is, iemand die we kunnen begrijpen.